

УХВ/
вчено
Харкі
педаг
імені
прото
від «3

тема управління якістю у
ТУ імені Г.С. Сковороди

**ГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**розвиток світової і
вітчизняної педагогічної
думки**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Віо. ректора Харківського
національного педагогічного
університету
імені Г.С. Сковороди
Ю. Бойчук

від « 1 » липня 2020 р..

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Розвиток світової і вітчизняної педагогічної думки

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти	_____ третій (освітньо-науковий) <i>(назва рівня вищої освіти)</i>
галузі знань	_____ 01 Освіта/педагогіка <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальності	_____ 011 Освітні, педагогічні науки <i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	_____ Освітні, педагогічні науки <i>(шифр і назва)</i>
Шифр за навчальним планом	_____ 1.3.

Розробники програми: **В.В. Ворожбіт-Горбатюк** – д.п.н., проф.,
професор кафедри педагогіки,
Л.А. Штефан – д.п.н., проф., професор
кафедри педагогіки ХНПУ імені
Г.С.Сковороди

Рецензенти: **Людмила Дмитрівна Зеленська** – доктор
педагогічних наук, професор, професор кафедри
педагогіки Харківського національного
педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

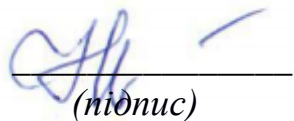
Вадим Едуардович Лунячек – доктор
педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
креативної педагогіки та інтелектуальної власності
Української інженерно-педагогічної академії

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науковою радою
університету

протокол № 4 від «26» _червня_ 2020 року.

Голова ради

(підпис)

(Ю. Бойчук)

(прізвище та ініціали)

Завідувач відділу

аспірантури та докторантури

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(І. Разуменко)

1. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни Розвиток світової і вітчизняної педагогічної думки складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Предмет вивчення навчальної дисципліни Розвиток світової і вітчизняної педагогічної думки – історія педагогічної думки та генеза освітніх систем України і світу

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки»: забезпечити умови для формування здатності особи розв'язувати комплексні задачі у професійній (викладацькій) і дослідницько-інноваційній діяльності, що передбачає осмислене застосування положень і досягнень гуманістичної педагогіки з урахуванням принципу історизму, здатність до професійного саморозвитку і самовдосконалення.

Завдання: у результаті вивчення навчальної дисципліни «Розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки» здобувач освіти повинен опанувати такі **компетентності**:

КК – здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду;

ЗК10 – здатність виявляти прогресивні освітні ідеї світової та вітчизняної педагогічної спадщини, порівнювати, виокремлювати цінні доробки дослідників, аналізувати їх і творчо використовувати у професійній діяльності;

ФК11 – уміння проводити історико-педагогічний аналіз джерельної бази досліджуваної проблеми, переосмислювати знання й досвід, представлені в історико-педагогічному та компаративному дискурсі, застосовувати їх у власному науково-педагогічному дослідженні, визначати перспективи творчого використання;

ФК12 – здатність популяризувати кращі здобутки педагогічної теорії й практики українського та інших народів, застосовувати їх у професійній діяльності;

ФК13 – здатність планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного науково-педагогічного дослідження з логічним дотриманням відповідних наукових підходів і принципів академічної доброчесності;

ФК14 – інтегровані знання з історії педагогіки, порівняльної педагогіки, інноватики в галузі освіти, методології науково-педагогічного дослідження.

Передумови вивчення дисципліни Пререквізити: – викладання навчальної дисципліни передбачає наявність вищої освіти – другий магістерський рівень, що забезпечує володіння системою загальних, соціальних, особистісних і фахових компетентностей, знання філософських фундацій та етичних орієнтирів конструювання наукових проєктів, осмислення причинно-наслідкових зв'язків і суперечностей в історії розвитку людської цивілізації, знання категорій теорії навчання і виховання.

Прореквізити: Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів

Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягти таких **програмних результатів навчання**:

ПРН1 – продемонструвати знання онтології, гносеології, основних напрямів історико-філософської думки, класичної та сучасної, вітчизняної і світової філософії;

ПРН2 – аналізувати філософсько-антропологічні і культурно-антропологічні чинники; застосовувати філософські принципи, поняття і категорії для обґрунтування наукових і освітніх проєктів, визначення соціокультурних чинників авторського дослідження;

ПРН12 – продемонструвати знання концепцій та методологічних підходів у галузі педагогіки, історії педагогіки, освітньої інноватики, уміння виявляти суперечності та тенденції розвитку освітньої галузі;

ПРН13 – критично оцінювати існуючі системи освіти і програми виховання, досвід професійних практик, представлених в історико-педагогічному дискурсі;

ПРН14 – здійснювати оригінальне історико-педагогічне/ експериментальне/ компаративістське дослідження, оперувати різними методами й засобами дослідницької діяльності, прийомами збирання, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів;

ПРН15 – застосовувати перевірені часом наукові положення представників світової та української педагогічної думки у власних дослідженнях і професійній діяльності, сприяти їх популяризації в суспільстві.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4_кредити ЄКТС 120 годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Кожний з модулів дисципліни є відносно завершеною окремою структурною дидактичною одиницею. Це дає можливість вивчати їх незалежно один від одного.

Історико-педагогічний матеріал у даному виданні розглядається за двома модулями:

- історія світової педагогічної думки;
- історія вітчизняної педагогічної думки.

Модуль 1. Розвиток світової педагогічної думки

Тема 1. Виховний концепт у первісному суспільстві

Тема 2. Виховання у стародавньому світі. Школи філософування, Академія, Лікей.

Тема 3. Педагогічна думка і вища школа епох Середньовіччя та Відродження

Тема 4. Вища школа і педагогіка у Нові та Новітні часи.

Тема 5. Школа і педагогіка у Західній Європі у XIX столітті

Тема 6. Зарубіжна школа і педагогіка у першій половині XX ст.

Модуль 2. Розвиток вітчизняної педагогічної думки

Тема 7. Школа, освіта та педагогічна думка у Київській Русі (IX – XV ст.)

Тема 8. Освіта й виховання в Україні в XVI-XVII ст.

Тема 9. Вітчизняна школа і педагогіка у XVIII ст.

Тема 10. Становлення педагогічної думки та школи у першій половині XIX століття

Тема 11. Освіта і педагогічна думка у другій половині XIX столітті

Тема 12. Вітчизняна школа й педагогіка від революційних потрясінь до кінця Великої вітчизняної війни (1917 – 1945)

Тема 13. Розвиток освіти, школи й педагогічної думки в Україні у 50 – 90-ті роки XX століття

3. Засоби діагностики успішності навчання

Під час вивчення дисципліни „Розвиток світової і вітчизняної педагогічної думки ” заплановано

поточний контроль у формі співбесід, питання представлено в частині семінарських занять, рубіжний контроль у формі письмового виконання рівневого дослідного завдання, проблематика представлена в частині практичних самостійних завдань у контексті науково-пошукової діяльності за темою дослідження, самостійної позааудиторної роботи.

Підсумкова форма контролю – усний екзамен.

Тривалість проведення: 2 акад. години.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

ГРАДАЦІЯ БАЛІВ У МЕЖАХ ОДНОГО РІВНЯ

Відповідність академічним висновкам у змісті навчальної дисципліни – 1.

Доказовість, аргументованість висловлювань – 1.

Грамотність і дотримання положень академічної доброчесності – 1.

Оригінальність, авторство висновку – 1.

Можливість повторних відтворення пропозицій – 1.

Комплексне бачення проблеми, міра визначення причинно-наслідкових зв'язків – 1.

Нестандартність подачі виконаної роботи – 1.

Дотримання наукового, науково-публіцистичного стилю у викладі думок для роздумів – 1.

Зв'язок з темою дисертаційного дослідження – 2.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен усно

5. Рекомендовані джерела

Базова

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. К. : Либідь, 2006. 103 с.
2. Історія педагогіки [Навчальний посібник]. Х. : ХНПУ, 2008. 543 с.
3. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія. К. : Знання, 2005. У 2 кн.
4. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки: Навч. посібник. К. : Знання, КОО, 2003. 450 с.
5. Українська педагогіка в персоналіях: У двох книгах. За ред. О.В. Сухомлинської. К. : Либідь, 2005. Кн. 1, 622 с.; Кн. 2, 550 с.

Допоміжна

1. Багалій Д. І. Український мандрований філософ Г. С. Сковорода. Х., 1926. 397 с. Електронний аналог: URL: <http://elib.nplu.org/object.html?id=8630>.
2. Ворожбіт-Горбатюк В.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія світової та вітчизняної педагогічної думки»: для здобувачів освіт. ступеня «Доктор філософії» Електронний ресурс. Х. : [б. в.], 2017.
3. Друганова О.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія педагогіки як наука і напрям наукових досліджень»: для здобувачів освіт. ступеня «Доктор філософії» Електронний ресурс Х. : [б. в.], 2016.
4. Золотухіна С. Т. Теорія і практика підготовки домашніх наставників: (іст.-пед. аспект). Х. : Нове слово, 2006.
5. Історія педагогіки: метод. рек. до проведення семінар. занять з курсу «Історія педагогіки». Х. : ХНПУ, 2008.
6. Левківський М. В. Історія педагогіки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навч.книги, 2008.
7. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.): Хрестоматія. Упоряд.: Л. Д. Березівська та ін. К.: Науковий світ, 2003. 418 с.
8. Методичні рекомендації до спецсемінару з історії педагогіки на тему «Організаційна і громадсько-педагогічна діяльність Я. П. Ряппо в Україні у 20-30-і роки XX століття»: для студ. бакалаврату вищ. навч. закл. Харків, ХНПУ, 2014.

9. Мосіяшенко В.А. Історія педагогіки України в особах: навч. посіб. для вищ. пед. навч. закл. Суми: Унів. кн., 2005.

10. Сірополко С. Історія освіти в Україні. Підготував Ю. Вільчинський. 2-е вид. – Львів: Афіша, 2001. 664 с. <https://www.twirpx.com/file/430173/>

11. Скільський Д. Історія зарубіжної педагогіки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Смолоскип, 2011.

12. Шумілова І.Ф. Історико-педагогічне надбання як складова загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей Донецьк: ЛАНДОН – XXI, 2014.

Додаткові ресурси (за наявності)

<http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;

<http://hnpu.edu.ua> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

<http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;

<http://www.dnrb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;

<http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;

<http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;

<http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації;